ਆਯਕਰ ਟੈਕਸ (ਛੂਟਾਂ) ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਅਰਬਨ ਡਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਿਟੀ

ਵਿਵਿਧ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 1849 ਦੇ 2022

ਵਿੱਚ

(2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 21762)

ਨਵੰਬਰ 03, 2022

[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਸੀਜੇਆਈ, ਐਸ. ਰਵੀਂਦਰ ਭਾਟ ਅਤੇ ਪਾਮਿਦੀਘੰਟਮ ਸ੍ਰੀ ਨਰਸਿੰਘਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਆਯਕਰ ਐਕਟ, 1961: ਐਸ.2(15) – ਰੈਵੇਨਿਊ ਨੇ 19.10.2022 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਮੰਗੀ – ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਐਸ.2(15) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟ੍ਰੱਸਟਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ – ਰੈਵੇਨਿਊ ਵਲੋਂ ਇਹ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੈਰਾ 253 ਐਚ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 254 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਆਸੈਸਮੈਂਟ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ – ਫੈਸਲਾ: ਪੈਰਾ 253 (4)(ਬੀ)(ਸੀ) (ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਸਾਫ ਪੜ੍ਹਾਈ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 253 (ਐਫ) ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ – ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੈਰਾ 253 ਜੀ ਵਿੱਚ ਨਿਜੀ ਟ੍ਰੱਸਟਾਂ ਦੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਤੀਜਾ ਨਿਸਚਿਤ ਸੀ; ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ – ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਗਏ ਸਨ; ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦਾ ਸੰਦਰਭ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਆਸੈਸਮੈਂਟ ਸਾਲ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ : ਵਿਵਿਧ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 1849 ਦੇ 2022. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 21762 ਦੇ 2017 ਵਿੱਚ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 19.10.2022 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਸੀ.ਏ.ਨੰਬਰ.21762 ਦੇ 2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਐਨ. ਵੇਂਕਟਾਰਾਮਨ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਰੂਪੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਮਿਸ. ਗਾਰਗੀ ਖੰਨਾ, ਮਿਸ. ਅਲਕਾ ਅਗਰਵਾਲ, ਵੀ. ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ ਭਾਰਤੀ, ਮਿਸ. ਅਮ੍ਰਿਤਾ, ਰਾਜ ਬਹਾਦੁਰ ਯਾਦਵ, ਜਸਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੈਫ ਅਲੀ, ਪੁਸ਼ਪੇਂਦਰ ਐਸ. ਭਦੌਰੀਆ, ਦਿਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਭਾਠੀਆ, ਮਿਸ. ਰੁਚਿਤ ਸਪੈਯਾ, ਮਿਸ. ਮਮਤਾ ਚਕਰਵਰਤੀ, ਮਿਸਿਜ਼. ਅਨਿਲ ਕਟਿਯਾਰ, ਰਸ਼ਮੀ ਬਾਂਸ਼ੀਕ, ਕੇ. ਪਰਵਿੰਧਨਨ, ਮਿਸ. ਦੀਪਾਨਵਿਤਾ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਐਸ. ਰਵੀਂਦਰ ਭਾਟ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਰਾਹੀਂ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 19.10.2022 ਨੂੰ ਸੀਏ 21762/2017 ਅਤੇ ਜੁੜੇ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਮੰਗੀ ਗਈ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 254 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ *"ਰੈਵੇਨਿਊ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕਰਨ ਦੀ ਅਨੁਮਤੀ ਦੇਵੇ।"*

2. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਟਰੱਸਟਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(15) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਚੈਰਿਟੀਆਂ, ਟਰੱਸਟਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਸਟੈਚਿਊਟਰੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਬਾਡੀਆਂ, ਗੈਰ-ਸਟੈਚਿਊਟਰੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਬਾਡੀਆਂ, ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਖੇਡ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨਾਂ, ਟਰੱਸਟਾਂ, ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਇਆ। ਪੈਰਾ 253 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਟਰੱਸਟ, ਚੈਰਿਟੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ।

3. ਰੈਵੇਨਿਊ ਵਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੈਰਾ 253 ਐਚ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 254 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ

ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਕਤ ਦੋ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਤੀਜੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਖਾਰਜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਸੈਸੀਆਂ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਮੈਰਿਟਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕੇਗੀ।

4. ਪੈਰਾ 253 (ਏ)(ਬੀ)(ਸੀ)(ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਸਾਫ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ, ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਬੰਧੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 253 (ਐਫ) ਵਿੱਚ- ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੈਰਾ 253 ਜੀ ਵਿੱਚ ਨਿਜੀ ਟਰੱਸਟਾਂ ਦੇ ਦਾਵੇ ਸਬੰਧੀ ਨਤੀਜਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੀ; ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਨਤੀਜੇ ਪੈਰਾ 254 ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹਨ। ਪੈਰਾ 254 (i) ਤੋਂ (iv) ਤੱਕ, ਦਰਜ ਨਤੀਜੇ ਰਾਜਸਵ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੈਰਾ 254 (v), (vi), (vii) ਅਤੇ (viii) ਵਿੱਚ, ਨਤੀਜੇ, ਰਾਜਸਵ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਨ।

5. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ; ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਸਵ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਵਿੱਖ ਲਾਗੂਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਸਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੇ, ਹਰੇਕ ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਇਸ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ।

6. ਅਰਜ਼ੀ ਐਮ.ਏ. ਨੰਬਰ 1849 ਦੇ 2022 ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਫੁਟਕਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ

ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta

Advocate